

vensko-nemškega slovnika. Ko je gosp. profesor še dokazal, da bi po gosp. Zalokarjevi osnovi izdelano delo veliko več tiskarnih stroškov prizadajalo, na kar bo treba zdaj paziti, ker milostljivi mecën s svojo radodarno roko niso več pri življenji, — da v nobenem jeziku več ne izdelujejo slovnikov tako, — da za Jarnikov etimologikon nobeden ne mara itd., je sklenil svoj govor s tem, da nikomur ne vriva svojih misel, ampak da je le odkritosërčno hotel razodeti, česar je prepričan, da bode novemu delu v čast in hvalo. Dokler še ni gotovo, kaj se bode natisnilo za slovensko-nemški del, in kako, se tudi ne more reči, kdo naj bo vrednik dela, ki ima na stroške knezove zapuščine na svitlo priti. Po prijaznih pomenkih sëm ter tjè se je končala ta konferencija, ktera — kakor smo gori rekli — ni imela pa tudi ni hotla ničesa skleniti, ampak le „dobrovoljna beseda“ biti v važni zadevi. — Na sv. Roka dan nas je po dolgi suši obiskal pohleven dež, ki sedaj že skor celi teden po malem napaja žejno zemljo. Ajda in vse kar je na polji, se je začelo vidoma boljšati; če bo jesen dolgo brez slane, se utegne letina saj nekoliko popraviti.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Zlo se govori, da bode gosp. minister notranjih oprav, baron Bach, odstopil in za poslanca šel v Rim, njegovo službo pa bode prevzel sedanji deželni poglavar galiciški grof Gođuhovski; na mesto policijnega ministra gosp. baron Kempen-a bo stopil bivši poslanec v Parizu baron Hübner; tudi gosp. minister kupčijstva vitez Toggenburg bo odstopil; gospod minister baron Bruk pa ostane. Kmali se bo slišalo, koliko je resničnega na tem. — Ravno pred natisom „Novic“ smo iz „Wiener Zeitung“ zvedili, da je ta novica po najvišjem cesarskem sklepu od 22. t. m. gotova.

— Ukaz slavnega c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk 8. dan t. m. (natisnjen v državnem zakoniku, ki je bil 20. dan t. m. izdan) oklicuje to-le: Presvitli cesar so dovolili, da v gimnazijskih šolah tistih dežel, kjer večina ljudstva ni nemškega jezika, nima več veljati cesarski ukaz od 9. dec. 1854, po katerem je v višjih razredih večidel mogel nemški jezik biti učni jezik, ampak le toliko se ima povsod nemški jezik učiti, da ga govori in piše vsak, ki je gimnazijalne šole doveršil. — Ukaz ta je za omiko družih domačih jezikov sila važen; vidili bomo, kako ga bojo gimnazijski vodji spolnovali.

— Ker se lahko zgodi, da se s paketov, v katerih se dnar ali druge veliko vredne reči po pošti pošiljajo, napisi (adresse) lahko odtergajo, ako se le na pakete na posebnih listih pritisnejo, je c. k. ministerstvo kupčijstva ukazalo, da vsi napisi (adresse) takih dnarnih paketov, žakljev, sodcov ali škrinjic se imajo naravnost na paket, žakelj, sodec ali škrinjico zapisati, ne pa na poseben listek papirja, kateri se je dosihmal le na ambalažo z vozkom ali oblati pritiskoval; če je kaka reč v limano platno zavita, se ima kosmata stran ven obrniti in na to napis napraviti. Poštam je došel ukaz, da drugač adresiranih reči ne smejo jemati. Če kdo tudi kaj drugega kakor dnar ali dнарne reči po pošti pošlje, naj napravi tak napis, čeravno za te ne velja omenjena postava.

— Po razsodbi najvišje sodnije velja za goljufijo, ako se pri kaki dražbi (licitirengi) dvoje ali več licitantov pogovori in se potem po ti nepošteni poti kaka reč za manj prodá kakor bi se bila brez te zvijače prodala in se tedaj škoda godí licitacijni masi. Kdor se tacega dogovora krivičnega storí, se ima po §. 200 kazenske postave kaznovati, ker je hudodelstva goljufije kriv.

— Zbor šolskih mož, ki bi se bil imel že lani posvetovati o začasni osnovi gimnazijalnih šol, je spet odložen, morebiti do prihodnjega leta.

— Tisti vojaki, kateri so v laški vojski zgubili eno roko ali nogo, dobijo vsak dan 10 novih krajc. za priklado

čez svoje navadno plačilo; tisti pa, ki so zgubili roko in nogo ali so popolnoma oslepeli, prejmejo po 20 novih krajc. namečka.

— V več mestih gornje Avstrije se bo od 22. avg. do 7. sept. 950 cesarskih vprežnih konj po očitni dražbi prodalo.

— Kakor piše vladni časnik, se bo novi, že oklicani občinski (srenjski) postavi pridjalo še več paragrafov, kakor na priliko, opravilo županij v sodniških zadevah, v šolstvu itd.; tudi se bo povedalo, kakošno obleko bo smel mestni župan v službinah opraviilih imeti itd.

— Na cesarskem vertu v Schönbrunn-u cvetè ravno zdaj amerikska cvetlica „Victoria regia“, ktero gré vsak gledat kdor le more. Vsaki dan se prikažejo na nji nove zelene peresa, ki so tako velike in terdne in močne, da se kakih 5 let star otrok lahko na-nje vstopi in jih vendar ne polomi.

— Mnogokrat imenovani francozki krotivec hudih ali saj porednih konj Rarey pride ta mesec na Dunaj in bo tû za dnar kazal, kako v malo minutah najhujega konja spreoberne v pohlevno ovco.

Iz Reke 19. avg. Časnik „Eco di Fiume“ zagotavlja, da se francozka vlada brani tiste avstrijske ladije nazaj dati, ktere so Francozi v laški vojski vjeli in ktere so sodnije zaplenjenih ladij že obsodile.

Iz Tersta 18. avgusta. Po silni vročini, ktera je skor neprenehoma skozi 7 tednov terpela, je pred dvema dne-voma deževno vreme nastopilo. Žalibog! da je za polje na Krasu in v Istri že skor prepozno. Grojzde že spet letos na Primorskem zlo boleha.

Iz Tiroljskega. Iz Inšpruka 13. avg. Včeraj je bil zbor pomnoženega deželnega odbora končan, ki je le malo dni terpel.

Iz Laškega. Deržavni zbor toskanski je v Florenci 17. dan t. m. z 168 glasovi sklenil, da nikakor noče poprejšnega vladarja nazaj; vsi poslanci so govorili za zedinjenje Toskane s Sardinijo. Ravno tak duh veje tudi v Modeni, kjer je deržavni zbor 19. dan t. m. ravno to sklenil. Tudi v Parmi je taka, ker ni res, da bi bili ondi „rudečo republiko“ oklicali. Kolikor bolj se pa v teh deželah čujejo glasovi veljavnih in imenitnih ljudi, da nočejo več prejšnjih vladarjev, ampak da Lahi hočejo popolnoma Lahi biti, toliko več se sliši iz Pariza, da je terdna volja cesarjeva, da bota prejšna vladarja v Toskani in Modeni spet nastopila svoj prestol, in da zatega voljo je ostalo še 50,000 Francozov na Laškem. Iz vsega je očitno, kako zlo še vrè na Laškem; zatega voljo se pa tudi lahko razume, zakaj zbor v Zürich-u tako počasi napreduje. Časnik „Ind. B.“ piše, da v prvem zboru ni bilo nič važnega; v drugem zboru pa je bil razpor že očiten, ko je prišla beseda na to, da imajo poprejšni vladarji spet nastopiti svoje vladarstva; poslanec sardinski je naravnost rekel, da kaj takega sardinska vlada nikdar ne bo poterdila. Da je ta beseda osupnila ves diplomatični svet, se lahko povzame iz tega, da so une dni kursi spet zlo padali in se še le poslednje dni spet enmalo povzdignili, ko je „Oest. Corr.“ prinesel iz Zürich-a novico, da bode sicer tukajšni zbor še dalje časa terpel, da pa bo meja Lombardije kmali določena in tudi to, koliko dolgá bo Sardinija s Lombardijo na-se vzela. — To se bo že dalo poravnati, — al pravda zavolj Toskane, Modene in Parme bo huda, in če je res, kar pišejo angležki in rusovski časniki, ne bo ta homatija dognana brez velikega kongresa, ker v taki važni reči, ktera ima pogodbe od leta 1815 prenarediti, hoče tudi angležka, ruska in pruska vlada besedo imeti. Očitno je, da se Sardinija opira na angležko vlado in da njene misli ste tudi ruska in pruska vlada; ruski „Invalid“ pravi, da Toskana, Modena in Parma niso bile plen laške vojske, tedaj osode teh deželá ne morete samo francozka

in avstrijska vlada določiti. Radovedno tedaj ves svet pričakuje, kako se bo ta zlo zamotani klopčič izmotal. — Garibaldi se je odpovedal svoji dozdajni službi in je te dni prišel v Livorno.

Iz Turina 17. avg. Kralj je danes zvečer iz Milana nazaj prišel. Obilna množica ga je z veselim klicom sprejela.

Iz Rima. Ker ni prav, da je predsednik ministerstva ob enem tudi predsednik državnega svetovavstva, so sv. oče papež sklenili, da ima predsedništvo v državnem svetovavstvu namesto ministerskega predsednika kardinala Antonelli-ta kardinal di Pietro prevzeti.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Vsi časniki so polni popisov, kako slovesen je bil na Napoleonov dan vhod cesarja in armade, ki se je na Laškem bojevala. Kakor vlada iz polnih rok troši slavivne križčke in druge svetinje, je ljudstvo trosilo po ulicah, kjer je cesar z armado jezdaril, cvetlic in lavorovih vej na cente. Vendar nad vsem premaguje le glas zadovoljnosti za voljo tega, da je vojske konec in da so se vojaki spet vernili v domačijo, kjer jih čaka na polji in v delavnicah dela dovelj. — Vážniša kakor druge novice Napoleonovega dneva je ta, da je cesar Napoleon odpustil vsem, ki so zavolj političnih pregreh v temnicah ječali ali iz Francozkega pregnani bili ali ki so sami iz dežele bežali. Število vseh teh je sila veliko; večidel vsi bojo radi zapustili ječe ali se vernili v domovino nazaj; le nekteri bojo morebiti rekli, da ne marajo za Napoleonovo pomilostenje, ker so besedo dali, da nočejo ž njim nikoli nič opraviti imeti. L. Blanc, Causidiere, Proudhon, Viktor Hugo, Charras in še mnogi drugi imenitni možje se bojo tedaj lahko vernili na Francozko nazaj, ako se ne bojo ravnali po izgledu generalov Changarnier, Bedeau in Leflo, kateri bi se bili že davnej lahko domú vernili, pa nočejo. Ledru-Rollin bi utegnil eden iz male množice tistih biti, katerih veselo pomilostenje ne zadeva; L. Rollin je bil namreč v pravdo Orsinitovo zapleten. — Naj vendar ob kratkem popišemo slovesni vhod francozke armade v Pariz. Cesarska garda, ki se je praznično oblekla, je bila čedna in nališpana; za tega voljo je Parizarji niso s takim krikom sprejeli kot druge kerdele, ki so bile tako umazane kakor bi iz vojske prišle; na čelu 1. kerdele je jezdil maršal Baraguay d'Hilliers, ki je že pod Napoleonom I. levo roko zgubil; množica ga je z veselim hrupom pozdravljala; on jo je pozdravljaj prijazno; na čelu drugega kerdela, v katerem so Turki in Zuavi, je jezdaril maršal Mac-Mahon, kterege je ljudstvo s še večjim veseljem sprejemalo; al mož se je nekako čmerno deržal, ker mu ni bilo prav, da je slavna armada kot truma komedijantov se ljudstvu skazovala; — tretje kerdelo je napeljeval maršal Canrobert, ki je ves vesel na konji sedel in pozdravljaj ljudi na levo in desno, in čebolj so upili, bolj mu je igralo veselje v očeh; — četrto kerdelo je peljal maršal Niel; ko ga ljudstvo zagleda, ni bilo krika ne konca ne kraja; zmagovavec pri Solferinu je, kakor pravimo, zvonec nosil pri današnji slovesnosti. Cesarja Napoleona so pozdravljali povsod glasni živio-klici; na tergu Vendomskem ga je čakala cesarica, mali sinček in vsa diplomatska gospoda. Ko triletni princ, oblečen spet kot grenadirsk korporal (fantek še ni avanziral), očeta cesarja zagleda, se ustavi prav po vojaško in očetu presentira. Po ulicah je bilo ljudi, da se je vse terlo (pravijo, da je bilo čez poldrugi milijon tujcev ta dan v Parizu) in iz okinj je molela glava nad glavo.

Iz Rusije 10. avgusta. „Čas“ zagotavlja, da je že sklenjeno, da se bode v rusovskih sodnijah vpeljala ustna in očitna obravnava.

Iz Nemškega. Iz Berolina 17. avg. Kralj počasi umira; osem dni že leži kakor mertev z zapertimi očmi in se nikakor ganiti ne more. — Iz več nemških dežel se

čedalje bolj čujejo glasi za prenaredbo nemške zveze, po kateri naj bi se osnovala edina močna Nemčija. Nemci stopajo za dognanje te zveze sedaj tako na noge, da se govori, da bode sedanji pruski vladar očitno oklicati dal, da pruska vlada ne potrdi tega početja, katero bi utegnilo le seme biti za nove razpertije na Nemškem. Drugi pa pravijo, da ta preklic ne gré pruski vladi iz serca, ker ravno po prenarejeni nemški zvezi bi ona bila poglavarica nemške edinosti, in avstrijska država bi zgubila svojo sedanjo veljavo.

Iz Belgije 16. avg. Kakor se kaže, se je belgiška vlada zlo zamerila francozki, da se namerja mesto Antwerpen močnejše utaboriti kakor je dozdej. Akoravno vladni francozki časniki Belgijancem zavoljo tega oistre levite bero, se vendar belgiška vlada ne bo dala ustrašiti in bode dognala, kar je že pred 11 leti sklenila. Zakaj nek Francoz pisano gleda na močnejšo terdnjavo Antwerpniško? Uganjka te zastavice ni težka: Leta 1848 so Francozi na glas govorili, da bi si radi Belgijo prisvojili. Od tod sedajni hrup.

Iz Angležkega. Iz Londona. 13. dan t. m. je bil drugi shod letošnjega državnega zbora končan. Zastran laških homatij je kraljični govor poslancom na znanje dal, da angležka vlada še nič gotovega ne vé, kako stojé laške zadeve, — za tega voljo se tedaj že zdaj ne more reči: ali se bo angležka vlada udeležila kongresa, ki bi v poravnanje teh homatij utegnil na versto priti.

Iz Turškega. Iz Carigrada. V zahvalo, da je ruskega velikega kneza Konstantina tako prijazno sprejel, je sultan od ruskega cara prejel St. Andrejev red v demantih, ki je čez 1 milijon pijastrov vreden.

Pogovori vredništva. Gospod J. Išk. v Fr.: S poslanima pesmicama ne moremo na dan; pustite pesmarenje drugim. Druge reči pa bomo radi vselej sprejeli, ker iz dopisa vidimo, da dobro pišete. Pisma nam le pošiljajte brez marke.

Žitna cena

v Ljubljani 18. avgusta 1859.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 5 fl. 69. — banaške 5 fl. 69. — turšice 4 fl. 6. — soršice 4 fl. 3. — reži 3 fl. 44. — ječmena 3 fl. 10. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. 36. — ovs 2 fl. 60.

Kursi na Dunaji

20. avgusta 1859.

v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacije od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 . g. 95.50
v novem dnar. po 100 g. g. 69.—	4 1/2% Teržaški lozi po 100 „ 119.—
5% nar. posojilo od l. 1854 „ 79.20	5% Donavske parabrod-
5% metalike 73.50	ske po g. 100 102.50
4 1/2% „ 64.50	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 80.50
4% „ 57.50	Knez Salmove po g. 40 „ 39.75
3% „ 42.50	Knez Palfyove po g. 40 „ 38.50
2 1/2% „ 36.50	Knez Claryove po g. 40 „ 35.75
1% „ 14.50	Knez St. Genoisove po g. 40 „ 36.50
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgrätz. po g. 20 „ 24.50
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinove po g. 20 „ 25.50
5% doljno - avstrijske g. 94.—	Grof Keglevičeve po g. 10 „ 14.50
5% ogerske. 73.—	Denarji.
5% horvaške in slavonske „ 72.—	Cesarske krone g. 16.15
5% krajske, štajarske, „ 82.—	Cesarski cekini 5.56
koroške, istrijanske „ 82.—	Napoleonodori (20 frankov) „ 9.40
Deržavni zajemi z lotrijami	Souvraindori 16.15
Zajem od leta 1834 po 250 „ 295.—	Ruski imperiali 9.60
„ „ „ 1834 petink. „ 295.—	Pruski Fridrikdori 9.96
„ „ „ 1839 217.50	Angleški souvraindori „ 11.72
„ „ „ 1839 petink. „ 112.—	Louisdori (nemški) 9.60
4% narodni od leta 1854 „ 108.—	Srebro (azijsko) 16.3/4
Dohodkine oblig. iz Komo „ 15.—	